

Prozatímní vydání

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

6. září 2018(*)

„Řízení o předběžné otázce – Sociální zabezpečení – Nařízení (ES) č. 987/2009 – Článek 5 a čl. 19 odst. 2 – Pracovníci vyslaní do jiného členského státu, než ve kterém jejich zaměstnavatel obvykle vykonává činnost – Vydání rozhodnutí A1 členským státem předtím, než hostitelský členský stát rozhodl o podřízení pracovníků svému systému sociálního zabezpečení – Stanovisko správní komise – Chybné vydání rozhodnutí A1 – Konstatování – Závazná povaha a zpětný účinek těchto rozhodnutí – Nařízení (ES) č. 883/2004 – Použitelné právní předpisy – Článek 12 odst. 1 – Pojem osoba ‚vyslaná za účelem nahrazení jiné osoby‘ “

Ve věci C-527/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Verwaltungsgerichtshof (Správní soudní dvůr, Rakousko) ze dne 14. září 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 14. října 2016, v řízení

Salzburger Gebietskrankenkasse

Bundesminister für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz,

za přítomnosti:

Alpenrind GmbH,

Martin-Meat Szolgáltató és Kereskedelmi Kft,

Martimpex-Meat Kft,

Pensionsversicherungsanstalt,

Allgemeine Unfallversicherungsanstalt,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta, předsedkyně senátu, C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot, S. Rodin a E. Regan (zpravodaj), soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 28. září 2017,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Salzburger Gebietskrankenkasse P. Reichelem, Rechtsanwalt,

- za Alpenrind GmbH R. Haumerem a W. Bergerem, Rechtsanwälte,
- za Martimpex-Meat Kft a Martin-Meat Szolgáltató és Kereskedelmi Kft U. Salburgem a G. Simonfayem, Rechtsanwälte,
- za rakouskou vládu G. Hessem, jako zmocněncem,
- za belgickou vládu L. Van den Broeck a M. Jacobs, jako zmocněnkyní,
- za českou vládu M. Smolkem, J. Vlášilem, J. Pavlišem a O. Švábem, jako zmocněnci,
- za německou vládu T. Henzem a D. Klebsem, jako zmocněnci,
- za Irsko L. Williams, G. Hodge, J. Murray a E. Creedon, jakož i A. Joycem a N. Donnellym, jako zmocněnci,
- za francouzskou vládu C. David, jako zmocněnkyní,
- za maarskou vládu M. Fehérem, jako zmocněncem,
- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem, ve spolupráci s M. Malczewskou, advokát,
- za Evropskou komisi B.-R. Killmannem a D. Martinem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 31. ledna 2018,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 12 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72) ve znění nařízení Komise (EU) č. 1244/2010 ze dne 9. prosince 2010 (Úř. věst. 2010, L 338, s. 35) (dále jen „nařízení č. 883/2004“), a dále články 5 a čl. 19 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 883/2004 (Úř. věst. 2009, L 284, s. 1), ve znění nařízení č. 1244/2010 (Úř. věst. 2010, L 338, s. 35) (dále jen „nařízení č. 987/2009“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Salzburger Gebietskrankenkasse (nemocenská pokladna spolkové země Solnohradsko, Rakousko) (dále jen „nemocenská pokladna Solnohradska“) a Bundesminister für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz (spolkový ministr práce, sociálních věcí a ochrany spotřebitelů, Rakousko) (dále jen „ministr“) na straně jedné a společností Alpenrind GmbH, společností Martin-Meat Szolgáltató és Kereskedelmi Kft (dále jen „Martin-Meat“), společností Martimpex-Meat Kft (dále jen „Martimpex“), Pensionsversicherungsanstalt (penzijní pojišťovací ústav, Rakousko) a Allgemeine Unfallversicherungsanstalt (všeobecný ústav úrazového pojištění, Rakousko) na straně druhé ve věci právních předpisů sociálního zabezpečení použitelných na osoby vyslané k práci v Rakousku v rámci dohody mezi společnostmi Alpenrind se sídlem v Rakousku, a Martimpex se sídlem v Maarsku.

Právní rámec

Nařízení ?. 883/2004

3 Body 1, 3, 5, 8, 15, 17 až 18a a 45 odvodní nařízení ?. 883/2004 zní následovně:

„(1) Pravidla pro koordinaci vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení spadají do rámce volného pohybu osob a měla by přispívat ke zvýšení životní úrovně a zlepšení podmínek zaměstnání.

[...]

(3) Nařízení Rady (EHS) ?. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatnění systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci [Unie] bylo vícekrát změněno a aktualizováno nejen s ohledem na vývoj na úrovni [Unie], včetně rozsudků Soudního dvora, ale také na změny vnitrostátních právních předpisů. Takové faktory přispěly k tomu, že pravidla [Unie] pro koordinaci se stala složitými a rozsáhlými. Nahrazení a současná aktualizace a zjednodušení těchto pravidel má proto zásadní význam pro dosažení cíle volného pohybu osob.

[...]

(5) Je nezbytné, aby v rámci této koordinace byla [v Unii] zaručena dotčeným osobám rovnost zacházení podle různých vnitrostátních právních předpisů.

[...]

(8) Obecná zásada rovného zacházení má zvláštní význam pro pracovníky, včetně příhraničních pracovníků, kteří nebydlí v členském státě, v němž jsou zaměstnáni.

[...]

(15) Je nezbytné podřídít osoby pohybující se [v Unii] sociálnímu systému jen jednoho členského státu, aby bylo zamezeno souběhu příslušných ustanovení vnitrostátních právních předpisů a komplikacím z toho vyplývajícím.

[...]

(17) Z hlediska co nejužšího zaručení rovnosti zacházení se všemi osobami pracujícími na území členského státu je vhodné určit jako použitelné právní předpisy zpravidla právní předpisy toho členského státu, v němž je dotyčná osoba zaměstnaná nebo samostatně výdělečně činná.

(18) Ve zvláštních situacích, které odvodí jiná kritéria použitelnosti, je nutné postupovat odchylně od uvedeného obecného pravidla.

(18a) Zásada jednoty použitelných právních předpisů je velmi důležitá a měla by být posilována. [...]

(45) Jelikož cíle zamýšleného kroku, totiž opatření pro koordinaci k zaručení možnosti účinného výkonu práva na volný pohyb osob, nemůže být dosaženo uspokojivě na úrovni členských států, a proto z důvodu rozsahu a účinků jich může být lépe dosaženo na úrovni Společenství [Unie], může [Unie] přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. [...]"

4 V hlavě II uvedeného nařízení, nadepsané „Určení použitelných právních předpisů“, článek 11, nadepsaný „Obecná pravidla“, stanoví:

„1. Osoby, na které se vztahuje toto nařízení, podléhají právním předpisům pouze jediného členského státu. Tyto právní předpisy se určí v souladu s touto hlavou.

[...]

3. S výhradou článků 12 až 16 se:

a) na zaměstnance nebo osobu samostatně výdělečně činnou v členském státě vztahují právní předpisy tohoto členského státu;

[...]

5 V téže hlavě článek 12, nadepsaný „Zvláštní pravidla“, v odstavci 1 ve znění použitelném na začátku období od 1. února 2012 do 13. prosince 2013 (dále jen „sporné období“) stanovoval:

„Osoba, která jako zaměstnanec provozuje v členském státě činnost jménem zaměstnavatele, jenž zde běžně vykonává své činnosti, a která je tímto zaměstnavatelem vyslána do jiného členského státu, aby zde konala práci jménem tohoto zaměstnavatele, podléhá i nadále právním předpisům prvního členského státu, nepočítá-li předpokládaná doba trvání takové práce dvacet týdnů a není-li daná osoba vyslána za účelem nahrazení jiné osoby.“

6 Během sporného období byl čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 pozmeněn nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 465/2012 ze dne 22. května 2012, kterým se mění nařízení (ES) č. 883/2004 a nařízení (ES) č. 987/2009 (Úř. věst. 2012, L 149, s. 4), přičemž byl na konec tohoto odstavce doplněn výraz „vyslané“.

7 V hlavě IV uvedeného nařízení, nadepsané „Správní komise a poradní výbor“, článek 71, nadepsaný „Složení a pracovní metody správní komise“, v odstavci 1 stanoví:

„Správní komise pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále jen ‚správní komise‘) zřízená při [Evropské komisi] se skládá ze zástupců vlád každého členského státu, kterým jsou podle potřeby nápomocní odborní poradci. Zasedání správní komise se s poradním hlasem účastní zástupce [Evropské komise].“

8 Článek 72 v hlavě IV, nadepsaný „Úkoly správní komise“, zní takto:

„Správní komise:

a) se zabývá všemi správními otázkami a otázkami výkladu vyplývajícími z tohoto nařízení nebo [nařízení č. 987/2009] nebo z jakékoli uzavřené dohody nebo přijatého opatření, které s nimi souvisí, aniž je dotčeno právo úřadů, institucí a dotčených osob účastnit se řízení a obracet se na soudy stanovené právními předpisy členských států, tímto nařízením nebo Smlouvou;

[...]

c) posiluje a rozvíjí spolupráci mezi členskými státy a jejich institucemi v otázkách sociálního zabezpečení, mimo jiné za účelem přihlížení k jednotlivým otázkám týkajícím se některých kategorií osob; usnadňuje uskutečňování akcí přeshraniční spolupráce v oblasti koordinace systémů sociálního zabezpečení;

[...]

9 ?lánek 76, nadepsaný „Spolupráce“, který je sou?ástí hlavy V na?ízení ?. 883/2004, nadepsané „R?zná ustanovení“, uvádí:

„1. P?íslušné instituce ?lenských stát? si navzájem sd?lují veškeré informace týkající se:

- a) opat?ení p?ijatých k provád?ní tohoto na?ízení;
- b) zm?n jejich právních p?edpis?, které mohou mít vliv na provád?ní tohoto na?ízení.

2. Pro ú?ely tohoto na?ízení si orgány a instituce ?lenských stát? poskytují navzájem pomoc a jednají, jako by šlo o provád?ní jejich vlastních právních p?edpis?. [...]

Na?ízení ?. 987/2009

10 Body 2, 6 a 12 od?vodn?ní na?ízení ?. 987/2009 uvád?jí:

„(2) Užší a ú?inn?jší spolupráce mezi institucemi sociálního zabezpe?ení je základním faktorem toho, aby se osobám, na n?ž se vztahuje na?ízení [...] ?. 883/2004, umožnilo uplatnit své nároky v co nejkratších lh?tách a za co možná nejlepších podmínek.

[...]

(6) Posílení n?kterých postup? by m?lo uživatel?m na?ízení [...] ?. 883/2004 p?inést v?tší právní jistotu a transparentnost. Nap?íklad stanovení spole?ných lh?t pro spln?ní n?kterých povinností nebo dokon?ení n?kterých administrativních úkol? by m?lo p?isp?t k ujasn?ní a ke strukturování vztah? mezi pojišt?nými osobami a institucemi.

[...]

(12) Cílem mnoha opat?ení a postup? stanovených tímto na?ízením je zajistit v?tší transparentnost, pokud jde o kritéria, která musejí instituce ?lenských stát? uplat?ovat v rámci na?ízení [...] ?. 883/2004. Tato opat?ení vyplývají z judikatury Soudního dvora [...], rozhodnutí správní komise, jakož i z více než t?icetiletých zkušeností s uplat?ováním koordinace systém? sociálního zabezpe?ení v rámci základních svobod zakotvených ve Smlouv?.

11 Kapitola I, v?novaná definicím, která je sou?ástí hlavy I na?ízení ?. 987/2009, nadepsané „Obecná ustanovení“, v ?l. 1 odst. 2 písm. c) stanoví, že výrazu „dokument“ je t?eba rozum?t jako „souboru údaj? bez ohledu na použitý druh nosi?e, které jsou strukturovány takovým zp?sobem, že je možné je p?edávat elektronicky, a jejich p?edávání je nezbytné, aby [na?ízení ?. 883/2004] a [na?ízení ?. 987/2009] mohly [mohla] fungovat“.

12 Kapitola II, nadepsaná „Ustanovení týkající se spolupráce a vým?ny údaj?“, která je rovn?ž sou?ástí hlavy I, v ?látku 5, nadepsaném „Právní síla dokument? a podp?rných doklad? vydaných v jiném ?lenském stát?“, stanoví:

„1. Dokumenty vydané institucí ?lenského státu prokazující postavení osoby pro ú?ely [na?ízení ?. 883/2004] a [na?ízení ?. 987/2009], jakož i podp?rné doklady, na základ? kterých byly dokumenty vydány, uzná instituce jiného ?lenského státu, pokud nebyly zrušeny nebo prohlášeny za neplatné ?lenským státem, který je vydal.

2. V p?ípad? pochybnosti o platnosti dokumentu nebo správnosti skute?ností, které jsou podkladem pro údaje v n?m uvedené, instituce ?lenského státu, která obdrží dokument, se obrátí

na instituci, jež dokument vydala, se žádostí o nezbytná vyjasnění a popřípadě o zrušení uvedeného dokumentu. Vydávající instituce opětovně zváží důvody pro vydání příslušného dokumentu a případně tento dokument zruší.

3. Pokud podle odstavce 2 existují pochybnosti o informacích poskytnutých dotčenými osobami, o platnosti dokumentu nebo podpůrných dokladů nebo o správnosti skutečností, na nichž jsou údaje v nich obsažené založeny, přistoupí instituce místa pobytu nebo místa bydliště na žádost příslušné instituce k nezbytnému ověření těchto informací nebo dokumentů, pokud je možné je provést.

4. Pokud nebylo mezi dotčenými institucemi dosaženo shody, může být vč po uplynutí jednoho měsíce následujícího po dni, kdy instituce, která dokument obdržela, podala žádost, předložena prostřednictvím příslušných orgánů správní komisi. Správní komise se pokusí o sblížení rozdílných stanovisek do šesti měsíců ode dne, kdy jí byla vč předložena.“

13 Článek 6 uvedené kapitoly II, nadepsaný „Prozatímní uplatnění právních předpisů a prozatímní poskytování dávek“, uvádí:

„1. Není-li v [nařízení č. 987/2009] stanoveno jinak a mají-li instituce nebo orgány dvou nebo více členských států rozdílná stanoviska k určení použitelných právních předpisů, použijí se na dotčenou osobu prozatímní právní předpisy jednoho z těchto členských států, přičemž pořadí jejich použitelnosti se stanoví takto:

a) právní předpisy členského státu, ve kterém osoba skutečně vykonává své zaměstnání nebo samostatnou výdělečnou činnost, pokud je toto zaměstnání nebo samostatná výdělečná činnost vykonávána pouze v jednom členském státě;

[...]

3. Pokud nebylo mezi dotčenými institucemi nebo orgány dosaženo shody, mohou se po uplynutí jednoho měsíce ode dne, kdy vyšla najevo rozdílnost stanovisek uvedená v odstavci 1 a 2, obrátit prostřednictvím příslušných orgánů na správní komisi. Správní komise se pokusí o sblížení rozdílných stanovisek do šesti měsíců ode dne, kdy jí byla vč předložena.

[...]“

14 Článek 15 nařízení č. 987/2009, nadepsaný „Provádění čl. 11 odst. 3 písm. b) a d), čl. 11 odst. 4 a článku 12 [nařízení č. 883/2004] (týkající se poskytování informací dotčených institucí)“, který je součástí hlavy II, nadepsané „Určení použitelných právních předpisů“, ve znění použitelném na začátku dotčeného období v odstavci 1 stanovoval:

„Není-li v článku 16 [nařízení č. 987/2009] stanoveno jinak, v případě, že osoba vykonává svou činnost v jiném členském státě, než je členský stát příslušný podle hlavy II [nařízení č. 883/2004], informuje o tom zaměstnavatel, nebo v případě osoby, která nevykonává činnost jakožto zaměstnanec, tato osoba sama, příslušnou instituci členského státu, jehož právní předpisy se na ni vztahují, a to pokud možno předem. Tato instituce neprodleně zpřístupní dotčené osobě a instituci určené příslušným orgánem členského státu, ve kterém je činnost provozována, informace týkající se použitelných právních předpisů vztahujících se na dotčenou osobu v souladu s čl. 11 odst. 3 písm. b) nebo článkem 12 [nařízení č. 883/2004].“

15 Během sporného období byla druhá veta čl. 15 odst. 1 nařízení č. 987/2009 pozmeněna nařízením č. 465/2012. Pozmeněné znění daného ustanovení je následující:

„[...] Tato instituce vydá dotčené osobě potvrzení uvedené v čl. 19 odst. 2 [nařízení č. 987/2009] a

neprodlen? zp?ístupní instituci ur?ené p?íslušným orgánem ?lenského státu, ve kterém je ?innost vykonávána, informace týkající se použitelných právních p?edpis? vztahujících se na uvedenou osobu v souladu s ?l. 11 odst. 3 písm. b) nebo ?lánkem 12 [na?ízení ?. 883/2004].“

16 ?lánek 19, nadepsaný „Informování doty?ných osob a zam?stnavatel?“, který je sou?ástí téže hlavy, zní takto:

„1. P?íslušná instituce ?lenského státu, jehož právní p?edpisy se stanou použitelnými podle hlavy II [na?ízení ?. 883/2004], uv?domí doty?nou osobu a tam, kde je to vhodné, jejího nebo její zam?stnavatele o povinnostech stanovených v uvedených právních p?edpisech. Poskytne jim nezbytnou pomoc p?i pln?ní formalit požadovaných t?mito právními p?edpisy.

2. Na žádost doty?né osoby nebo zam?stnavatele p?íslušná instituce ?lenského státu, jehož právní p?edpisy jsou použitelné podle hlavy II [na?ízení ?. 883/2004], potvrdí, že jsou tyto právní p?edpisy použitelné, a tam, kde je to vhodné, uvede, do jakého dne a za jakých podmínek.“

17 ?lánek 20, nadepsaný „Spolupráce mezi institucemi“ a stále sou?ást hlavy II, stanoví:

„1. P?íslušné instituce sd?lí p?íslušné instituci ?lenského státu, jehož právní p?edpisy jsou na osobu podle hlavy II [na?ízení ?. 883/2004] použitelné, všechny informace nezbytné pro stanovení dne, kterým se uvedené právní p?edpisy stávají použitelnými, a odvody, za jejichž placení jsou na základ? t?chto právních p?edpis? odpov?dné osoba nebo její zam?stnavatel ?i zam?stnavatelé.

2. P?íslušná instituce ?lenského státu, jehož právní p?edpisy se stanou použitelnými na osobu podle hlavy II [na?ízení ?. 883/2004], uv?domí instituci ur?enou p?íslušným orgánem ?lenského státu, jehož právní p?edpisy se na osobu naposledy vztahovaly, a uvede den, od kterého se tyto p?edpisy použijí na doty?nou osobu.“

18 ?lánek 89, nadepsaný „Informování“, který je sou?ástí hlavy V, nadepsané „R?zná, p?echodná a záv?re?ná ustanovení“, v odstavci 3 stanoví:

„P?íslušné orgány zajistí, aby jejich instituce byly informovány a aby uplat?ovaly veškeré právní a jiné [unijní] p?edpisy [...], v?etn? rozhodnutí správní komise, v oblastech a za podmínek stanovených [na?ízením ?. 883/2004] a [na?ízením ?. 987/2009].“

Spor v p?vodním ?ízení a p?edb?žné otázky

19 Spole?nost Alpenrind je ?inná v oblasti obchodu s dobyt看em a masem. Od roku 1997 provozuje v Salcburku jatka, která si pronajímá.

20 V roce 2007 uzav?ela spole?nost Alpenrind, d?íve S GmbH, se spole?ností Martin-Meat usazenou v Ma?arsku smlouvu, podle níž se posledn? uvedená spole?nost zavázala k porcování masa a jeho balení v rozsahu 25 p?lek jate?n? upravených t?l skotu týdn?. Práce byly provád?ny v prostorách spole?nosti Alpenrind zam?stnanci vyslanými do Rakouska. Dne 31. ledna 2012 skon?ila Martin-Meat s ?inností v oblasti porcování masa a nadále provád?la porážky pro spole?nost Alpenrind.

21 Dne 24. ledna 2012 uzav?ela spole?nost Alpenrind smlouvu se spole?ností Martimpex, rovn?ž usazenou v Ma?arsku, ve které se posledn? uvedená spole?nost zavázala naporcovat v období od 1. února 2012 do 31. ledna 2014 pro spole?nost Alpenrind 55 000 tun p?lek jate?n? upravených t?l skotu. Práce byly provád?ny v prostorách spole?nosti Alpenrind zam?stnanci vyslanými do Rakouska. Kusy masa p?ebírala Martimpex, jejíž zam?stnanci maso dále porcovali a balili.

22 Od 1. února 2014 si společnost Alpenrind znovu se společností Martin-Meat smluvila porcování masa ve výše uvedených prostorách.

23 Více než 250 zaměstnancům, které ve sporném období Martimpex zaměstnávala, příslušná maarská instituce sociálního zabezpečení vydala – řádně se zpětnou účinností a řádně v případech, kdy rakouská instituce sociálního zabezpečení již vydala rozhodnutí o povinném pojištění dotčeného zaměstnance podle rakouských právních předpisů – osvědčení o použití maarských právních předpisů o sociálním zabezpečení podle článků 11 až 16 nařízení (ES) č. 883/2004 a článku 19 nařízení (ES) č. 987/2009. Ve všech předmetných osvědčeních byla jako zaměstnavatel v místě, kde je vykonávána pracovní činnost, uvedena společnost Alpenrind.

24 Nemocenská pokladna Solnohradska rozhodla o povinném pojištění výše uvedených zaměstnanců v systému povinného pojištění během sporného období v souladu s § 4 odst. 1 a 2 Allgemeine Sozialversicherungsgesetz (zákoník sociálního zabezpečení) a § 1 odst. 1 písm. a) Arbeitslosenversicherungsgesetz (zákon o pojištění pro případ nezaměstnanosti), a to na základě závislé činnosti, kterou vykonávali pro společný podnik společností Alpenrind, Martin-Meat a Martimpex.

25 Rozsudkem napadeným před předkládajícím soudem Verwaltungsgericht (správní soud, Rakousko) uvedené rozhodnutí nemocenské pokladny Solnohradska zrušil z důvodu, že rakouská instituce sociálního zabezpečení nebyla příslušná. Verwaltungsgericht (správní soud) své rozhodnutí odvodnil zejména skutečností, že pro každou z osob podléhajících povinnému pojištění v Rakousku vydala příslušná maarská instituce sociálního zabezpečení osvědčení A1, dokládající, že daná osoba byla od určité doby v Maarsku zaměstnancem společností Martimpex podléhajícím povinnému pojištění a pravděpodobně vyslaným do Rakouska ke společností Alpenrind na dobu uvedenou v každém osvědčení, zahrnující i sporné období.

26 V kasačním opravném prostředku podaném proti uvedenému rozsudku k předkládajícímu soudu nemocenská pokladna Solnohradska a ministr odmítli myšlenku absolutně závazného účinku osvědčení A1. Jeho závazný účinek podle nich spočívá v dodržování zásady loajální spolupráce mezi členskými státy zakotvené v čl. 4 odst. 3 SEU. Podle nich maarská instituce sociálního zabezpečení tuto zásadu porušila.

27 Podle předkládajícího soudu Maarsko poukázalo na to, že patovou situaci, která se týká i Maarska, by mohlo vyřešit pouze soudní rozhodnutí a že zrušení osvědčení A1 by bylo v rozporu s maarským právem. Nemocenská pokladna Solnohradska má za to, že nemá v Maarsku aktivní legitimaci. Podle ní jedinou cestou k vydání meritorního rozhodnutí je rozhodnout o uplatnění systému rakouského povinného pojištění, navzdory předložení osvědčení A1 příslušné maarské instituce.

28 Předkládající soud uvádí, že ministr předložil dokumenty dokládající, že správní komise dospěla ve dnech 20. a 21. června 2016 k závěru, že Maarsko rozhodlo o své příslušnosti ve vztahu k dotčeným pracovníkům nesprávně, a tudíž je na místě osvědčení A1 zrušit.

29 Předkládající soud má za to, že spor, který mu byl předložen, vzbuzuje určité pochybnosti o výkladu unijního práva.

30 Uvedený soud zejména podotýká, že podle znění článku 5 nařízení č. 987/2009 jsou dokumenty prokazujícími postavení osoby pro účely použití nařízení č. 883/2004 a 987/2009, jakož i podpůrnými doklady vázány pouze instituce sociálního zabezpečení členských států. Uvedený soud má proto pochybnosti o tom, zda se tento závazný úřinek vztahuje i na vnitrostátní soudy.

31 Z druhého se předkládající soud zabývá případným dopadem řízení před správní komisí na závazný úřinek osvícení A 1. Zejména by rád věděl, zda po řízení před správní komisí, které nevedlo k žádné dohodě ani ke zrušení osvícení A 1, nedošlo k zániku závazného úřinku těchto osvícení, a zda tedy může být zahájeno řízení za účelem určení použitelnosti povinného pojištění.

32 A dále předkládající soud podotýká, že v projednávaném případě byla některá osvícení A 1 vydána se zpětnou účinností, z toho zčásti až poté, co rakouská instituce již rozhodla o uplatnění povinného pojištění. Daný soud se zabývá tím, zda vydání takových dokumentů má zpětný závazný úřinek, pokud byla použitelnost povinného pojištění v hostitelském státě již úředně stanovena. Podle uvedeného soudu by totiž bylo možné mít za to, že akty přijaté rakouskými institucemi, které stanovují povinnost pojištění, jsou rovněž „dokumenty“ ve smyslu čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009, takže mají podle uvedeného ustanovení závazný úřinek.

33 Zatím, pro případ, kdy za určitých okolností mají osvícení A 1 pouze omezený závazný úřinek, se předkládající soud zabývá tím, zda podmínka stanovená v čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, podle níž se na vyslanou osobu vztahují právní předpisy členského státu, ve kterém je usazen její zaměstnavatel, není-li vyslána, aby nahradila jinou osobu, musí být vykládána v tom smyslu, že pracovník by nemohl být okamžitě nahrazen jiným nově vyslaným pracovníkem, nezávisle na společnosti nebo členském státě, z nichž by tento nově vyslaný pracovník pocházel. Uvedený striktní výklad by sice mohl pomoci předcházet zneužívání, nutně však ze znění čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 nevyplývá.

34 Za těchto podmínek se Verwaltungsgerichtshof (Správní soudní dvůr, Rakousko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Vztahuje se závazný úřinek dokumentů stanovených v čl. 19 odst. 2 [nařízení č. 987/2009], zakotvený v článku 5 citovaného nařízení, i na řízení před soudem ve smyslu článku 267 SFEU?

2) Pro případ kladné odpovědi na první otázku:

a) platí uvedený závazný úřinek i tehdy, když se předtím uskutečnilo řízení před [správní komisí], které nevedlo k dohodě ani ke zrušení sporných dokumentů?

b) platí uvedený závazný úřinek i tehdy, když je osvícení A1 vydáno až poté, co hostitelský členský stát úředně konstatuje uplatnění povinného pojištění podle svých právních předpisů? Přesobí v takových případech závazný úřinek i zpětně?

3) V případě, že se za určitých podmínek jedná o omezený závazný úřinek dokumentů ve smyslu čl. 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009:

Je v rozporu se zákazem nahrazení obsaženým v čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, pokud k nahrazení dojde formou vyslání nikoliv stejným, ale jiným zaměstnavatelem? Záleží v této souvislosti na tom, zda:

- a) má daný zaměstnavatel sídlo ve stejném členském státě jako první zaměstnavatel nebo
- b) zda je mezi prvním a druhým vysílajícím zaměstnavatelem osobní nebo organizační propojení“

K předložným otázkám

K první otázce

35 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 ve spojení s čl. 19 odst. 2 téhož nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že osvědčení A1, vydané příslušnou institucí některého členského státu na základě čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, váže nejen instituce členského státu, v němž je činnost vykonávána, ale rovněž soudy tohoto členského státu.

36 Úvodem je třeba připomenout, že podle čl. 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009 příslušná instituce členského státu, jehož právní předpisy jsou použitelné na základě některého z ustanovení hlavy II nařízení č. 883/2004, tedy i čl. 12 odst. 1, na žádost dotčené osoby nebo zaměstnavatele potvrdí, že tyto právní předpisy jsou použitelné, a tam, kde je to vhodné, uvede, do jakého dne a za jakých podmínek.

37 Článek 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 stanoví, že dokumenty vydané institucí členského státu prokazující postavení osoby pro účely nařízení č. 883/2004 a č. 987/2009, jakož i podpůrné doklady uznají instituce ostatních členského státu, pokud nebyly zrušeny nebo prohlášeny za neplatné členským státem, který je vydal.

38 Jak podotýká předkládající soud, dané ustanovení sice uvádí, že dokumenty, které jsou v něm uvedeny, uznají „instituce“ jiných členských států, než ve kterém byly vydány, aniž by výslovně uvádělo soudy těchto jiných států.

39 Uvedené ustanovení však rovněž stanoví, že takové dokumenty uznají, „pokud nebyly zrušeny nebo prohlášeny za neplatné členským státem, který je vydal“, což naznačuje, že v zásadě mohou osvědčení A1 případně zrušit nebo je prohlásit za neplatná pouze instituce a soudy členského státu, který je vydal.

40 Tento výklad je podpořen historií vzniku čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 a kontextem, do něhož uvedené ustanovení zapadá.

41 Zejména, pokud jde o potvrzení E 101, které bylo předchůdcem osvědčení A1, Soudní dvůr již rozhodl, že závaznost prvního uvedeného potvrzení, které vydala příslušná instituce členského státu v souladu s čl. 12a bodem 1a nařízení č. 574/72, platí pro instituce i pro soudy členského státu, v němž je činnost vykonávána (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. ledna 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, body 30 až 32, a ze dne 27. dubna 2017, A–Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 51).

42 Bod 12 odůvodnění nařízení č. 987/2009 přitom mj. stanoví, že opatření v něm stanovená „vyplývají z judikatury [Soudního dvora], rozhodnutí správní komise, jakož i z více než třicetiletých zkušeností s uplatňováním koordinace systémů sociálního zabezpečení v rámci základních svobod zakotvených ve Smlouvě“.

43 Stejně tak Soudní dvůr již uvedl, že nařízení č. 987/2009 kodifikovalo judikaturu Soudního dvora s tím, že zakotvilo závaznost potvrzení E 101 a výlučnou pravomoc instituce, která jej vydá, posoudit platnost uvedeného potvrzení, a výslovně přezvalo postup pro řešení sporů týkajících se

správnosti dokumentů vystavených příslušnou institucí členského státu i určení právních předpisů použitelných na dotčeného pracovníka (rozsudek ze dne 27. dubna 2017, A–Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 59, jakož i usnesení ze dne 24. října 2017, Belu Dienstleistung a Nikless, C-474/16, nezveřejněné, EU:C:2017:812, bod 19).

44 Z toho plyne, že pokud se při přijímání nařízení č. 987/2009 chtějí unijní normotvůrce odchýlit od dřívější judikatury v tomto ohledu, tak aby soudy členského státu, ve kterém je činnost vykonávána, nebyly osvědčeními A1 vystavenými v jiném členském státě vázány, mohl to stanovit výslovně.

45 Kromě toho, jak uvedl generální advokát v bodě 35 svého stanoviska, úvahy podírající judikaturu Soudního dvora týkající se závazného úřinku potvrzení E 101, platí ve stejné míře v rámci nařízení č. 883/2004 a 987/2009. Především je v bodě 6 odvodnění nařízení č. 987/2009 zmiňována mimo jiné zásada právní jistoty, zásada úřasti zaměstnaných osob pouze na jednom režimu sociálního zabezpečení je pak uvedena v bodě 15 odvodnění, jakož i v čl. 11 odst. 1 nařízení č. 883/2004 a význam zásady loajální spolupráce plyne z článku 76 nařízení č. 883/2004, jakož i z bodu 2 odvodnění a článku 20 nařízení č. 987/2009.

46 Kdyby tak bylo připuštno, že i mimo případy podvodu či zneužití práva může příslušná vnitrostátní instituce tím, že předloží vč soudu hostitelského členského státu dotčeného pracovníka, do jehož příslušnosti spadá, dosáhnout prohlášení neplatnosti osvědčení A1, mohl by být ohrožen systém založený na loajální spolupráci mezi příslušnými institucemi členských států (v tomto smyslu, pokud šlo o potvrzení E 101, viz rozsudky ze dne 26. ledna 2006, Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 30, ze dne 27. dubna 2017, A–Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 47, jakož i ze dne 6. února 2018, Altun a další, C-359/16, EU:C:2018:63, body 54, 55, 60 a 61).

47 S ohledem na výše uvedené je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 ve spojení s čl. 19 odst. 2 téhož nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že osvědčení A1, vydané příslušnou institucí některého členského státu na základě čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, váže nejen instituce členského státu, v němž je činnost vykonávána, ale rovněž soudy tohoto členského státu.

Ke druhé otázce

K první části druhé otázky

48 Podstatou první části druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 ve spojení s čl. 19 odst. 2 uvedeného nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že osvědčení A1, vydané příslušnou institucí členského státu podle čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, je závazné pro instituce sociálního zabezpečení členského státu, v němž je činnost vykonávána, i pro soudy tohoto členského státu, pokud nebylo zrušeno ani prohlášeno za neplatné v členském státě, ve kterém bylo vydáno, aťkoliv příslušné orgány posledně uvedeného členského státu a členského státu, v němž je činnost vykonávána, předložily vč správní komisi a ta dospěla k závěru, že osvědčení bylo vydáno nesprávně a mělo by být zrušeno.

– K připustnosti

49 Maňarská vláda tvrdí, že první část druhé předložené otázky je hypotetická, neboť v projednávané vč správní komise nalezla řešení, které bylo přijato Rakouskou republikou i Maňarskem, a maňarské orgány v důsledku toho uvedly, že jsou připraveny dotčená osvědčení A1 zrušit.

50 V tomto ohledu je třeba připomenout, že jak Soudní dvůr opakovaně rozhodl, je v cí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti v cí nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání rozsudku i relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Jestliže se tedy položené otázky týkají výkladu nebo platnosti normy unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (rozsudek ze dne 7. února 2018, *American Express*, C-304/16, EU:C:2018:66, bod 31 a citovaná judikatura).

51 Z toho vyplývá, že k otázkám týkajícím se unijního práva se váže domněnka relevance. Soudní dvůr smí rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem odmítnout pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad nebo žádané posouzení platnosti unijní normy nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (rozsudek ze dne 7. února 2018, *American Express*, C-304/16, EU:C:2018:66, bod 32 a citovaná judikatura).

52 V projednávaném případě sice ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, plyne, že správní komise vydala dne 9. května 2016 stanovisko, podle něhož by měla být čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 vykládán v tom smyslu, že osvědčení A1 dotčená v původním řízení neměla být nikdy vydána a měla by být zrušena, načež toto stanovisko bylo uvedenou komisí schváleno na jejím 347. zasedání konaném ve dnech 20. a 21. března 2016.

53 Je však nesporné, že tato osvědčení příslušnou maďarskou institucí zrušena nebyla a nebyla ani prohlášena maďarskými soudy za neplatná.

54 Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru rovněž vyplývá, že Rakouská republika a Maďarsko se nedokázaly shodnout na podmínkách případného zrušení těchto osvědčení, nebo alespoň některých z nich. Mimoto z uvedeného spisu podle všeho vyplývá, že uplatnění uvedeného stanoviska bylo odloženo s ohledem na probíhající řízení o předběžné otázce, v němž maďarská vláda mj. tvrdí, že příslušná maďarská instituce vydala osvědčení A1 dotčená v původním řízení na základě čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 správně.

55 Z toho plyne, že skutkové okolnosti, jimiž se vyznačuje spor v původním řízení, jak vyplývají z písemností poskytnutých Soudnímu dvoru, odpovídají skutkovým východiskům uvedeným v první části druhé otázky. Za těchto podmínek okolnost, že Maďarsko alespoň v zásadě souhlasilo se závěrem, k němuž dospěla správní komise, nezbavuje tuto otázku relevance pro řešení sporu v původním řízení.

56 Kromě toho skutečnost, že správní komise dospěla k závěru, že osvědčení A1 by měla být zrušena, nemůže sama o sobě odvodnit nepřipustnost zkoumané předběžné otázky, která se týká právě toho, zda uvedený závěr může mít vliv na závaznou povahu daných osvědčení z pohledu institucí a soudů členského státu, v němž je činnost vykonávána.

57 Za těchto podmínek nelze mít za to, že by první částí druhé otázky byla natolik hypotetická, že by vyvracela domněnku relevance, na kterou je odkazováno v bodě 51 tohoto rozsudku.

– *K v cí samé*

58 Je třeba připomenout, že podle článku 72 nařízení č. 883/2004, v němž jsou vyjmenovány úkoly správní komise, je tato pověřena mj. tím, aby se zabývala všemi správními otázkami a otázkami výkladu vyplývajícími z uvedeného nařízení nebo nařízení č. 987/2009 nebo z jakékoli uzavřené dohody nebo přijatého opatření, které s nimi souvisí, aniž je dotčeno právo úřadů,

institucí a dotčených osob účastnit se řízení a obracet se na soudy stanovené právními předpisy členských států, nařízením č. 883/2004 nebo Smlouvou.

59 Podle uvedeného článku 72 je správní komise pověřena rovněž posilováním a rozvojem spolupráce mezi členskými státy a jejich institucemi v otázkách sociálního zabezpečení, mimo jiné za účelem prohlášení k jednotlivým otázkám týkajícím se některých kategorií osob, a dále usnadňovat uskutečňování akcí v rámci spolupráce v oblasti koordinace systému sociálního zabezpečení.

60 Pokud jde konkrétně o takovou situaci, jako je situace ve věci v původním řízení, v níž došlo ke sporu mezi příslušnou institucí určitého členského státu a příslušnou institucí jiného členského státu ohledně poskytnutí dokumentů nebo podpůrných dokladů uvedených v čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009, odstavce 2 až 4 uvedeného článku stanoví postup pro řešení tohoto sporu. Zejména odstavce 2 a 3 uvedeného článku stanoví kroky, jež mají dotčené instituce činit v případě pochybnosti o platnosti těchto dokumentů a podpůrných dokladů nebo správnosti skutečností, které jsou základem údajů v něm uvedených. Odstavec 4 téhož článku pak stanoví, že pokud nebylo dosaženo shody mezi dotčenými institucemi, mohou se příslušné orgány obrátit na správní komisi, která „se pokusí o sblížení rozdílných stanovisek“ do šesti měsíců ode dne, kdy jí byla věc předložena.

61 Jak již Soudní dvůr rozhodl ohledně nařízení č. 1408/71, pokud se správní komisi nepodaří sblížit názory příslušných institucí na použitelné právní předpisy, členský stát, na jehož území dotčený pracovník vykonává práci, může, aniž jsou dotčené případné procesní prostředky soudní povahy existující v členském státě, jehož instituce potvrzení vydala, alespoň zahájit řízení pro nesplnění povinnosti na základě článku 259 SFEU, aby umožnila Soudnímu dvoru přezkoumat na základě takové žaloby otázku právních předpisů použitelných na uvedeného pracovníka, a tudíž i správnost údajů uvedených v potvrzení E 101 (rozsudek ze dne 27. dubna 2017, A–Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 46).

62 Je tedy třeba konstatovat, že úloha správní komise v rámci postupu podle čl. 5 odst. 2 až 4 nařízení č. 987/2009 se omezuje na sblížování rozdílných stanovisek příslušných institucí členských států, které se na ni obrátily.

63 Toto konstatování není zpochybněno čl. 89 odst. 3 nařízení č. 987/2009, který stanoví, že příslušné orgány zajistí, aby jejich instituce byly informovány a aby uplatňovaly veškeré právní a jiné unijní předpisy, včetně rozhodnutí správní komise, v oblastech a za podmínek stanovených nařízením č. 883/2004 a č. 987/2009, nebo cílem uvedeného ustanovení není v žádném případě změna úlohy správní komise v rámci řízení, na něž se odkazuje v předchozím bodu, a tedy hodnoty stanovisek uvedených v závěrech, ke kterým uvedená komise dojde v rámci daného řízení.

64 Proto je na první část druhé otázky třeba odpovědět, že čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 ve spojení s čl. 19 odst. 2 uvedeného nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že osvědčení A1, vydané příslušnou institucí členského státu podle čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, je závazné pro instituce sociálního zabezpečení členského státu, v němž je činnost vykonávána, i pro soudy tohoto členského státu, pokud nebylo zrušeno ani prohlášeno za neplatné v členském státě, ve kterém bylo vydáno, aťkoliv příslušné orgány poslední uvedeného členského státu a členského státu, v němž je činnost vykonávána, předložily věc správní komisi a ta dospěla k závěru, že osvědčení bylo vydáno nesprávně a mělo by být zrušeno.

Ke druhé části druhé otázky

65 Podstatou druhé části druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 5 odst. 1 nařízení č.

987/2009 ve spojení s čl. 19 odst. 2 uvedeného nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že osvobodění A1, vydané příslušnou institucí členského státu podle čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, je závazné pro instituce sociálního zabezpečení členského státu, v němž je činnost vykonávána, i pro soudy tohoto členského státu, a to například i se zřetelnou účinností, i přesto, že toto osvobodění bylo vydáno až poté, co tento členský stát rozhodl, že se na dotyčného pracovníka uplatní povinné pojištění podle jeho právních předpisů.

– *K přípustnosti*

66 Maňarská vláda tvrdí, že tato otázka je hypotetická, jelikož žádné osvobodění A1 nebylo vydáno se zřetelnou účinností poté, co rakouské orgány stanovily použitelnost povinného pojištění podle rakouských právních předpisů na dotčené pracovníky.

67 Podle informací uvedených v předkládacím rozhodnutí byla některá osvobodění A1 dotčená v původním řízení vydána se zřetelnou účinností. Z daného rozhodnutí rovněž vyplývá, že rakouská instituce již rozhodla o uplatnění povinného pojištění podle rakouských právních předpisů na některé z dotyčných pracovníků před tím, než příslušná maňarská instituce daným pracovníkům osvobodění A1 vydala.

68 Podle ustálené judikatury přitom přísluší vnitrostátnímu soudu, aby zjistil skutkový stav a posoudil relevanci otázek, které zamýšlí položit (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. října 2016, Hoogstad, C-269/15, EU:C:2016:802, bod 19, a ze dne 27. dubna 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, bod 35).

69 Z toho vyplývá, že druhá část druhé otázky musí být považována za přípustnou, vzhledem k tomu, že podle informací poskytnutých předkládajícím soudem může být odpověď Soudního dvora užitečná pro daný soud při rozhodování o závaznosti alespoň části dotčených osvobodění A1.

– *K věci samé*

70 Nejprve je třeba připomenout, že potvrzení E 101 vydané v souladu s článkem 11a nařízení č. 574/72 může mít zřetelnou účinnost. Zejména, i když je vhodnější, aby k vydání takového potvrzení došlo před začátkem dotčeného období, může k němu dojít rovněž během něj, nebo dokonce i po jeho uplynutí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. března 2000, Banks a další, C-178/97, EU:C:2000:169, body 52 až 57).

71 Nic v unijní právní úpravě vyplývající z nařízení č. 883/2004 a č. 987/2009 přitom nebrání tomu, aby tomu tak bylo rovněž v případě osvobodění A1.

72 Je pravda, že zejména článek 15 odst. 1 nařízení č. 987/2009 ve znění použitelném na začátku dotčeného období stanovil, že „v případě, že osoba vykonává činnost v jiném členském státě, než je členský stát příslušný podle hlavy II [nařízení č. 883/2004], informuje o tom zaměstnavatel, nebo v případě osoby, která nevykonává činnost jakožto zaměstnanec, tato osoba sama, příslušnou institucí členského státu, jehož právní předpisy se na ni vztahují“, a že „[tato instituce neprodleně zřetelnou dotčené osobě a instituci určené příslušným orgánem členského státu, ve kterém je činnost provozována, informace týkající se použitelných právních předpisů vztahujících se na dotyčnou osobu“. Vydání osvobodění A1 během dotčeného období práce nebo dokonce po jeho skončení je však možné.

73 Je proto třeba ověřit, zda se osvobodění A1 může použít se zřetelnou účinností, aťkoli v okamžik vydání tohoto osvobodění již existovalo rozhodnutí příslušné instituce členského státu, v němž je činnost vykonávána, podle kterého dotčený pracovník podléhá právním předpisům tohoto

řlenského státu.

74 V tomto ohledu je třeba připomenout, že jak vyplývá z odpovědi na první otázku, která je uvedena v bodech 36 až 47 tohoto rozsudku, osvědčení A1, vydané příslušnou institucí řlenského státu podle čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, je stejně jako jeho předchůdce, potvrzení E 101, závazné pro instituce sociálního zabezpečení řlenského státu, v němž je činnost vykonávána, i pro soudy tohoto řlenského státu, pokud nebylo zrušeno nebo prohlášeno za neplatné.

75 Z toho důvodu nelze mít za těchto konkrétních okolností za to, že takové rozhodnutí, jako je rozhodnutí dotčené v původním řízení, kterým příslušná instituce řlenského státu, ve kterém je činnost vykonávána, rozhodla, že dotčení pracovníci podléhají povinnému pojištění podle jeho právních předpisů, je dokumentem „prokazujícím“ postavení dotčené osoby ve smyslu čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009.

76 A konečně, je třeba dodat, že jak uvedl generální advokát v bodě 66 svého stanoviska, otázka, zda orgány dotčené ve věci v původním řízení měly povinně prozatímně uplatnit právní předpisy podle článku 6 nařízení č. 987/2009 na základě pochybností jejich použitelnosti, které je v něm stanoveno, nemá vliv na závazný účinek dotčených osvědčení A1. Zejména, podle uvedeného čl. 6 odst. 1 se v něm uvedené kolizní normy prozatímně uplatní, „není-li v [daném nařízení] stanoveno jinak“.

77 Vzhledem k předchozím úvahám je třeba na druhou část druhé otázky odpovědět, že čl. 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 ve spojení s čl. 19 odst. 2 uvedeného nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že osvědčení A1, vydané příslušnou institucí řlenského státu podle čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, je závazné pro instituce sociálního zabezpečení řlenského státu, v němž je činnost vykonávána, i pro soudy tohoto řlenského státu, a to případně i se zpětnou účinností, i přesto, že toto osvědčení bylo vydáno až poté, co tento řlenský stát rozhodl, že se na dotčeného pracovníka uplatní povinné pojištění podle jeho právních předpisů.

Ke třetí otázce

78 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud je pracovník, který je zaměstnavatelem vyslán k práci v jiném řlenském státě, nahrazen pracovníkem vyslaným jiným zaměstnavatelem, musí být tento považován za „vyslaného za účelem nahrazení jiné osoby“ ve smyslu uvedeného ustanovení, takže na něj nelze uplatnit zvláštní pravidlo stanovené v uvedeném ustanovení, tak aby se na něj i nadále vztahovaly právní předpisy řlenského státu, v němž jeho zaměstnavatel obvykle vykonává činnost. Uvedený soud se rovněž táže, zda je v tomto ohledu relevantní skutečnost, že zaměstnavatelé obou dotčených pracovníků mají sídlo ve stejném řlenském státě, nebo skutečnost, že případně mají osobní nebo organizační vazby.

– K přípustnosti

79 Belgická vláda tvrdí, že třetí otázka má hypotetickou povahu, jelikož se týká toho, zda je skutečnost, že druhý zaměstnavatel má sídlo v jiném řlenském státě, než kde se nachází sídlo prvního zaměstnavatele, relevantní pro účely odpovědi na položenou otázku poskytnout, aťkoli oba zaměstnavatelé dotčení ve věci v původním řízení jsou usazeni v jednom řlenském státě.

80 V tomto ohledu stačí konstatovat, že třetí otázka není z důvodu uvedeného v předchozím bodě hypotetická, jelikož část této otázky se již svým zněním týká okolnosti, že sídla dotčených zaměstnavatelů se nacházejí ve stejném řlenském státě, což je okolnost, která odpovídá skutkovým okolnostem věci v původním řízení, v níž podle informací uvedených v předkládacím

rozhodnutí mají společností Martin-Meat i Martimpex sídlo v Mažarsku.

– *K věci samé*

81 Bez dalšího je třeba uvést, že této otázka byla položena pouze pro případ, že by Soudní dvůr odpověděl na druhou otázku v tom smyslu, že závazný úvazek osvícení A1, který vyplývá z odpovědi na první otázku, může být omezen v případě některé z okolností uvedených ve druhé otázce.

82 Nicméně podle ustálené judikatury je postup zavedený článkem 267 SFEU nástrojem spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, díky němuž Soudní dvůr poskytuje vnitrostátním soudům výklad unijního práva, jenž je pro ně nezbytný k vyřešení sporů, které tyto soudy mají rozhodnout, a jenž umožňuje Soudnímu dvoru docílit výkladu unijního práva, který bude vnitrostátnímu soudu užitečný (v tomto smyslu viz usnesení ze dne 7. září 2017, Alandžak a další, C-187/17, nezveřejněné, EU:C:2017:662, body 9 a 10).

83 Jak písemně v podstatě tvrdí rakouská a německá vláda, jakož i Komise, vzhledem k tomu, že se této otázka týká rozsahu podmínky uvedené v čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, podle níž k tomu, aby mohla i nadále podléhat právním předpisům členského státu, v němž zaměstnavatel obvykle vykonává činnost, nesmí být vyslaná osoba „vyslána za účelem nahrazení jiné osoby“ (dále jen „podmínka nenahrazení“), se tato otázka týká samotného předmetu sporu v prvodním řízení. Prostřednictvím uvedené otázky se totiž předkládající soud snaží zjistit, který z výkladů zastávaných oběma členskými státy, které předložily svůj spor správní komisi, by měl být upřednostněn vzhledem k tomu, že jejich vzájemně si odporující výklady dosahu podmínky nenahrazení jsou, jak vyplývá ze spisu předloženého Soudnímu dvoru, základem sporu, který mají účastníci prvodního řízení ohledně právních předpisů použitelných na dotčené zaměstnance.

84 Mimoto rakouská vláda tvrdí, že nelze vyloučit, že příslušná mažarská instituce pro některé z mnoha dotčených pracovníků vůbec formulace E 101 nebo A1 nevydala, a že v důsledku toho je výklad podmínky nenahrazení přímo relevantní pro řešení sporu v prvodním řízení ohledně těchto pracovníků.

85 Za těchto podmínek, a přestože, jak vyplývá z odpovědí poskytnutých na první a druhou otázku, je předkládající soud vázán osvíceními A1 dotčenými v prvodním řízení, dokud nebyla příslušnou mažarskou institucí zrušena nebo mažarskými soudy prohlášena za neplatná, je třeba na této otázku odpovědět.

86 Ve věci v prvodním řízení se jeví, že zaměstnanci společnosti Martin-Meat byli v období od roku 2007 do roku 2012 vysláni do Rakouska za účelem porcování masa v prostorách společnosti Alpenrind. Od 1. února 2012 do 31. ledna 2014, tedy včetně sporného období, byli do Rakouska vysláni k provádění stejných úkolů i zaměstnanci společnosti Martimpex. Od 1. února 2014 v těchto prostorách uvedené práce opět prováděli zaměstnanci společnosti Martin-Meat.

87 Je tedy třeba zkoumat, zda je v takovém případě, jako je případ dotčený v prvodním řízení během sporného období, splněna podmínka nenahrazení, jakož i zda a do jaké míry místo sídel dotčených zaměstnavatelů nebo existence případné osobní nebo organizační vazby mezi nimi jsou v této souvislosti relevantní

88 Podle ustálené judikatury Soudního dvora je třeba při výkladu ustanovení unijního práva vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (rozsudek ze dne 21. září 2017, Komise v. Německo, C-616/15, EU:C:2017:721, bod 43 a citovaná judikatura).

89 Pokud jde nejprve o znění čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, tak jak bylo použitelné na začátku sporného období, toto znění stanovovalo, že „[o]soba, která jako zaměstnanec provozuje v členském státě činnost jménem zaměstnavatele, jenž zde běžně vykonává své činnosti, a která je tímto zaměstnavatelem vyslána do jiného členského státu, aby zde konala práci jménem tohoto zaměstnavatele, podléhá i nadále právním předpisům prvního členského státu, neposahuje-li předpokládaná doba trvání takové práce dvacet týdnů a není-li daná osoba vyslána za účelem nahrazení jiné osoby“.

90 Ze znění čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, a zejména z výrazu „neposahuje-li“, plyne, že samotná skutečnost, že vyslaný pracovník nahrazuje jinou osobu, brání tomu, aby tento nahrazující pracovník mohl nadále podléhat právním předpisům členského státu, v němž jeho zaměstnavatel obvykle vykonává činnost, a že podmínka nenahrazení se uplatní pouze s podmínkou týkající se maximálního trvání dotčené práce, rovněž stanoveného v daném ustanovení.

91 Mimoto chybějící výslovný odkaz ve znění uvedeného ustanovení na sídla zaměstnavatelů nebo na případné osobní či organizační vazby mezi nimi naznačují, že takové okolnosti nejsou relevantní pro účely výkladu daného ustanovení.

92 Dále pokud jde o kontext čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, je nutno podotknout, že podle samotného nadpisu uvedeného článku představují pravidla, která jsou v něm uvedena, tedy včetně toho uvedeného v odstavci 1, „zvláštní pravidla“ pro určení předpisů sociálního zabezpečení použitelných na osoby spadající do působnosti daného nařízení.

93 Jak totiž vyplývá z čl. 11 odst. 3 písm. a) uvedeného nařízení, jelikož daný článek upravuje „obecná pravidla“, takové osoby, jako jsou pracovníci dotčení ve věci v původním řízení, vykonávající činnost jakožto zaměstnanci nebo osoby samostatné výdělečné činné v členském státě, podléhají právním předpisům členského státu, v němž tuto činnost vykonávají.

94 Stejně tak z bodů 17 a 18 odůvodnění nařízení č. 883/2004 vyplývá, že právními předpisy použitelnými na osoby vykonávající činnost jakožto zaměstnanci nebo osoby samostatné výdělečné činné na území některého členského státu jsou „zpravidla“ právní předpisy tohoto členského státu a že ve zvláštních situacích, které odvodují použití jiných hraničních úřadů, je třeba „postupovat odchylně od uvedeného obecného pravidla“.

95 Z toho vyplývá, že vzhledem k tomu, že čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 představuje odchylku od obecného pravidla pro určení právních předpisů, které se uplatní na osoby, která vykonávají činnost jakožto zaměstnanci nebo osoby samostatné výdělečné činné v některém členském státě, je třeba ji vykládat restriktivně.

96 A konečně, co se týče cílů uvedených v čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004, jakož i obecněji právního rámce, do něhož uvedené ustanovení spadá, je třeba konstatovat, že i když čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 stanoví zvláštní pravidlo pro určení práva použitelného v případě vyslání pracovníka, jelikož tato zvláštní situace v zásadě odvoduje použití jiného hraničního úřadu, nic to nemění na tom, že unijní normotvůrce se snažil rovněž zabránit tomu, aby mohlo být toto zvláštní pravidlo uplatněno na postupně vysílané pracovníky, které provádějí tytéž činnosti.

97 Mimoto odlišný výklad čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 v závislosti na sídle dotyčných zaměstnavatelů nebo existenci osobního nebo organizačního propojení mezi nimi by mohlo ohrozit cíl sledovaný unijním normotvůrcem, kterým je, aby se v zásadě na pracovníka uplatnily právní předpisy členského státu, ve kterém dotyčná osoba vykonává činnost.

98 Zejména, jak vyplývá z bodu 17 odvodnění nařízení č. 883/2004, za použitelné právní předpisy bylo, z hlediska co nejužšího zaručení rovnosti zacházení se všemi osobami pracujícími na území členského státu, považováno za vhodné určit zpravidla právní předpisy toho členského státu, v němž dotyčná osoba vykonává činnost jako zaměstnanec nebo osoba samostatně výdělečně činná. Kromě toho z bodů 5 a 8 odvodnění uvedeného nařízení plyne, že v rámci koordinace vnitrostátních systémů sociálního zabezpečení je třeba co nejlépe zajistit rovné zacházení s osobami zaměstnanými na území téhož členského státu.

99 Z úvah uvedených v bodech 89 až 98 tohoto rozsudku vyplývá, že opakované využívání vyslaných pracovníků za účelem obsazení téhož pracovního místa, třebaže jsou zaměstnavatelé vysílaných pracovníků rozdílní, není v souladu se zněním ani s cíli uvedenými v čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 a není ani v souladu s kontextem uvedeného ustanovení, takže vyslaná osoba nemůže využít v něm stanovené zvláštní pravidlo, pokud nahrazuje jiného pracovníka.

100 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na této otázku odpovědět tak, že čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud je pracovník, který je zaměstnavatelem vyslán k práci v jiném členském státě, nahrazen pracovníkem vyslaným jiným zaměstnavatelem, musí být tento považován za „vyslaného za účelem nahrazení jiné osoby“ ve smyslu uvedeného ustanovení, takže na něj nelze uplatnit zvláštní pravidlo stanovené v uvedeném ustanovení, aby se na něj i nadále vztahovaly právní předpisy členského státu, v němž jeho zaměstnavatel obvykle vykonává činnost. Skutečnost, že zaměstnavatelé obou dotčených pracovníků mají sídlo ve stejném členském státě, nebo skutečnost, že případně mají osobní nebo organizační vazby, nejsou v tomto ohledu relevantní.

K nákladům řízení

101 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky povodního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 5 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 883/2004, ve znění nařízení Komise (EU) č. 1244/2010 ze dne 9. prosince 2010 ve spojení s čl. 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009 ve znění nařízení č. 1244/2010 musí být vykládán v tom smyslu, že osvědčení A1, vydané příslušnou institucí některého členského státu na základě čl. 12 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení ve znění nařízení č. 1244/2010, váže nejen instituce členského státu, v němž je činnost vykonávána, ale rovněž soudy tohoto členského státu.**
- 2) Článek 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 ve znění nařízení č. 1244/2010 ve spojení s čl. 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009 ve znění nařízení č. 1244/2010 musí být vykládán v tom smyslu, že osvědčení A1, vydané příslušnou institucí členského státu podle čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 ve znění nařízení č. 1244/2010, je závazné pro instituce sociálního zabezpečení členského státu, v němž je činnost vykonávána, i pro soudy tohoto členského státu, pokud nebylo zrušeno ani prohlášeno za neplatné v členském státě, ve kterém bylo vydáno, aťkoliv příslušné orgány posledně uvedeného členského státu a členského státu,**

v němž je činnost vykonávána, předložily v č správni komisi pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení a ta dospěla k závěru, že osvědčení bylo vydáno nesprávně a mělo by být zrušeno.

Článek 5 odst. 1 nařízení č. 987/2009 ve znění nařízení č. 1244/2010 ve spojení s čl. 19 odst. 2 nařízení č. 987/2009 ve znění nařízení č. 1244/2010 musí být vykládán v tom smyslu, že osvědčení A1, vydané příslušnou institucí členského státu podle čl. 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 ve znění nařízení č. 1244/2010, je závazné pro instituce sociálního zabezpečení členského státu, v němž je činnost vykonávána, i pro soudy tohoto členského státu, a to případně i se zřetel k újmám, i přesto, že toto osvědčení bylo vydáno až poté, co tento členský stát rozhodl, že se na dotyčného pracovníka uplatní povinné pojištění podle jeho právních předpisů.

3) Článek 12 odst. 1 nařízení č. 883/2004 ve znění nařízení č. 1244/2010 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud je pracovník, který je zaměstnavatelem vyslán k práci v jiném členském státě, nahrazen pracovníkem vyslaným jiným zaměstnavatelem, musí být tento považován za „vyslaného za účelem nahrazení jiné osoby“ ve smyslu uvedeného ustanovení, takže na něj nelze uplatnit zvláštní pravidlo stanovené v uvedeném ustanovení, aby se na něj i nadále vztahovaly právní předpisy členského státu, v němž jeho zaměstnavatel obvykle vykonává činnost.

Skutečnost, že zaměstnavatelé obou dotčených pracovníků mají sídlo ve stejném členském státě, nebo skutečnost, že případně mají osobní nebo organizační vazby, nejsou v tomto ohledu relevantní.

Podpisy

* Jednací jazyk: němčina.